

1.1 තත්වගාමය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සංස්ථාවේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගාමය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගාමය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගාමය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සංස්ථාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සංස්ථාව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සංස්ථාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සංස්ථාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්ස්‍රෝධතාවය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම. හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සංස්ථාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සංස්ථාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සංස්ථාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරිබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරි බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්නා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 1 අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් වත්කම්, වගකීම්, ආදායම්, වියදම් සාධාරණ අගය (Fair Value) මත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද සංස්ථාව විසින් පිරිවැය රු.මිලියන 2,424.37 ක දේපල පිරියත උපකරණ වල සාධාරණ අගය තක්සේරු කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා නොතිබුණි.	දේපල පිරියත සහ උපකරණ සඳහා ගිණුම්කරණ පිරිවැය ක්‍රමය සංස්ථාව විසින් අනුගමනය කර ඇත.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත අනුව වත්කම්වල සාධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.
(ආ) සංස්ථාවේ වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත කාලය නැවත තක්සේරු කිරීමේ කමිටුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තාවට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි බව හඳුනාගත් පිරිවැය රු.මිලියන 11.41 ක් වූ මෝටර් රථ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත අංක 05 ට පටහැනිව තවදුරටත් ජංගම නොවන වත්කම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි. එසේම සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර තිබුණද තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන පිරිවැය රු.මිලියන 715.67 ක් වූ වත්කම්වල ඵලදායී ජීවිත කාලය පිළිබඳ වූ ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 8 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	2020 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී සුදුසු පරිදි හෙලිදරව් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත අනුව වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 16 හි, 36 වගන්තිය අනුව දේපල පිරියත උපකරණවලට අදාළ යම් අයිතමයක් ප්‍රත්‍යාගණනය කරනු ලබන්නේ නම් එම අයිතමයට අදාළ වත්කම් පංතියම ප්‍රත්‍යාගණනය කළ යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සංස්ථාව සතු පිළිවෙලින් රු. මිලියන 24.74 ක් හා රු. මිලියන 26.47 ක පිරිවැය වූ මෝටර් බයිසිකල් 160 ක් හා ජීප් රථයක් එලෙස ප්‍රත්‍යාගණනය කර නොතිබුණි.	පසු අවස්ථාවක එය ප්‍රත්‍යාගණනය කර ලේඛනවලට ඇතුළත් කර ගන්නා ලෙස අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබා දෙමි.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත අනුව වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.
(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 40 ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් පිරිවැය රු.මිලියන 158.28 ක් වූ ආයෝජන දේපල දෙකක සාධාරණ අගය ගණනය කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි. එසේම සංස්ථාව කුලී	ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත මගින් දක්වා ඇති පරිදි ඒවායේ සාධාරණ අගය අතිරේක තොරතුරක් ලෙස හෙලිදරව් කරනු ලැබේ.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම් ප්‍රමිත අනුව වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.

පදනම මත බාහිර පාර්ශවයන් වෙත ලබා දී තිබුණු ඉඩම් ආයෝජිත දේපළ ලෙස වර්ගීකරණය කර ප්‍රකාශන වල දක්වා නොතිබුණි.

1.5.3 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට කොන්ත්‍රාත් 6 කට අදාළ ව්‍යාපෘති වල කළ වැඩ බාහිර ඉංජිනේරුවරයෙකුගේ සහතික කිරීමකින් තොරව සේවාදායකයන්ට ඉදිරිපත් කළ බිල්පත් වල ඇතුළත් කළ වැඩ වටිනාකම පදනම් කරගෙන රු.මිලියන 266.76 ක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වීමට කටයුතු කර තිබුණි. එමෙන්ම කොන්ත්‍රාත් ආදායමට අදාළව කොන්ත්‍රාත් වියදම් නිවැරදිව හඳුනා නොගැනීම හේතුවෙන් කොන්ත්‍රාත් 03 ක හඳුනාගත් ලාභය සියයට 100 ත් සියයට 1132 ත් අතර ප්‍රමාණයකින් විචලනය වී තිබුණි.</p>	<p>විගණනයට ඉදිරිපත් කළ සහතික පත් වල නිලධාරීන්ගේ අත්සන් යොදා නොමැති අතර අත්සන් සහිත සහතික පත් ඉදිරියේදී විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කිරීම සිදු කරනු ලැබේ</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව කොන්ත්‍රාත් ආදායම වැඩ නිම කළ අදියර (Stage Completion) අනුව හඳුනාගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති අංක 1.6 හා ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 23 අනුව, ණය ගැනුම් පිරිවැය (Borrowing Cost) ණය මුදල් උපයෝජනය කර කරනු ලබන නිෂ්පාදනවල පිරිවැයෙහි කොටසක් ලෙස ඇතුළත් කළ යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට රු. මිලියන 1,323 ක් ලෙස සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණු මුහුදු වැලි තොග පිරිවැයට ඒ වෙනුවෙන් ලබාගත් ණය මුදලට අදාළ රු. මිලියන 261 ක ණය ගැනුම් පිරිවැය ඇතුළත් නොවීම හේතුවෙන් මුහුදු වැලි තොග පිරිවැය එම වටිනාකමින් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වුණි.</p>	<p>මුහුදු වැලි ගොඩදමා මෙම සංස්ථාවට බාරදුන් සැනින් ඒවා විකිණිය හැකි නිසා ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලබා ගත් ණය මුදලට අදාළ ණය ගැණුම් පිරිවැය තොග වටිනාකමට එකතු නොකරන ලදී.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව ණය ගැනුම් පිරිවැය ගිණුම් ගත කළ යුතුය.</p>

1.5.4 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සේවාදායක කොන්ත්‍රාත් 02 කට අදාළව ස්ථාවර තාක්ෂණික කමිටුව (STC) මගින් රේටයන් සංශෝධනය කිරීම නිසා</p>	<p>අධිගණනය වූ අදායම එළඹෙන වර්ෂයේදී ගැළපීමට කටයුතු කරමි.</p>	<p>නිවැරදිව ගණනය කළ කොන්ත්‍රාත් ආදායම මූල්‍ය</p>

එම කොන්ත්‍රාත්තු වලින් රු. මිලියන 6.20 ක් සංස්ථාවට අහිමි වී තිබුණද එම සංශෝධනයන්ට අදාළ ගැලපීම් ගිණුම්වල සිදු නොකිරීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණු කොන්ත්‍රාත් ආදායම එම වටිනාකමින්ම වැඩියෙන් පෙන්නුම් කෙරුණි.

ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.

(ආ) සංස්ථාව විසින් 2010 වර්ෂයේදී බවුසර් රථ ලෙස නවීකරණය කළ ට්‍රැක්ටර් ටේලර් 10 ක වටිනාකම සහ 2012 වර්ෂයේ සිට භාවිතයට ගනු ලබන එක්ස්කැවේටර් යන්ත්‍රයක සහ බෝට්ටු 02 ක වටිනාකම තක්සේරු කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණු අතර රු.1,620,000 කට තක්සේරු කර තිබුණු වාහන 3 ක වටිනාකමද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි.

2021 වර්ෂය තුළ දී මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ

සංස්ථාවට අයත් වත්කම් තක්සේරු කර ගිණුම් ගත කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) සංස්ථාවේ කෙරවලපිටිය කසළ කළමනාකරණ අංගනය වෙත ආයතන 23 ක් බැහැර කරන ලද කසළ වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට අයවිය යුතුව පැවැති මුදල රු.මිලියන 238.11 ක් වූ අතර මෙයින් රු.මිලියන 119.9 ක් වර්ෂ එකට අඩු සහ රු.මිලියන 118.21 ක් වර්ෂ එකක් තුනක් අතර කාලයක සිට හිඟව පැවතුණි. කෙසේ වුවද සංස්ථාව විසින් අදාළ ආයතන සමඟ කසළ බැහැර කිරීමට අදාළ කොන්දේසි ඇතුළත් ගිවිසුම්වලට එළඹීමට කටයුතු කර නොතිබීම මෙයට බලපා තිබුණි.

ඉහත සඳහන් කරුණු අනුව සංස්ථාව විසින් කසළ බැහැර කරන රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතන සමඟ ලිපි මගින් පැමිණි එකඟතාවයකට/ ගිවිසුමකට අනුව කසළ භාර ගැනීම සිදුකර ඇති බවත් හිඟ මුදල් ගෙවීම් කරන මෙන් වරින් වර සිහි කැදවීම් යවා ඇති බවත් සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි.

සංස්ථාවට ලැබිය යුතු මුදල් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) වෝටර්ස් ඒජ් ආයතනයට සංස්ථාව ලබා දී තිබූ දුම්රිය ආපනශාලාව සඳහා වර්ෂ 03 ක කාලයක සිට සංස්ථාවට අයවිය යුතු රු. මිලියන 88.42 ක් සහ එයට අදාළ පොළිය රු. මිලියන 33.64 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ලැබී නොතිබුණි.

අයකර ගැනීම සඳහා එකඟතාවයකට පැමිණ ඇත. ඉදිරියේදී මෙම මුදල අය කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කරනු ලැබේ.

සංස්ථාවට ලැබිය යුතු මුදල් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සංස්ථාවේ පැවැති රු. මිලියන 1,142 ක ණයගැති ශේෂ වටිනාකමින්, වර්ෂ 4-5 කාලයක සිට පැවත එන ණය ගැති ශේෂය රු. මිලියන 67 ක් වූ අතර වර්ෂ 05 ඉක්මවූ ණය ගැති ශේෂය රු. මිලියන 98 ක් විය. එමෙන්ම විගණනය විසින් කැඳවන ලද ණයගැති සනාථයන්ගේ වටිනාකම රු. මිලියන 872 ක් වූ අතර ඉන් කිසිදු ණය ගැති ශේෂයක් සනාථ කර විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

විගණණ ජේදය සමඟ එකඟ වන අතර ණය ගැති ශේෂ කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ

සංස්ථාවේ පවතින දිගු කාලීන ණය ශේෂ පියවා ගැනීමට අවධානය යොමු කළ යුතු අතර එම ශේෂවලට අදාළ ශේෂ සනාථ කිරීම් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවැති රු. මිලියන 265 ක කොන්ත්‍රාත් ණය හිමි ශේෂ වටිනාකමින් වර්ෂ 2 න් 5 න් අතර කාලයක සිට පැවත එන නිරවුල් නොවූ ණය හිමි ශේෂය රු. මිලියන 48 ක් විය. එමෙන්ම විගණනය විසින් කැඳවන ලද රු. මිලියන 67 ක ණය හිමි ශේෂ සනාථයන් වෙනුවෙන් කිසිදු ණය හිමියකු විගණනය වෙත සනාථ ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් ව්‍යාපෘතියන්හි වැඩ නිමවා ඉංජිනේරු නිර්දේශයන්ද සමඟ බිල්පත් ඉදිරිපත් කල විට සංස්ථාව විසින් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. තවද ඉදිරි වර්ෂයේදී ණය හිමි ශේෂ සනාථන ලිපි යැවීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

නිර්දේශය

සංස්ථාව ගෙවිය යුතු ණය හිමි ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු අතර ඒම ශේෂයන්ට අදාළ ශේෂ සනාථ කිරීම් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය. එසේම වගකීමක් නොමැති ගෙවිය යුතු ශේෂයන් ආදායමට ලියා හැරීමට හෝ කටයුතු කළ යුතුය.

1.6.3 අත්තිකාරම්

විගණන නිරීක්ෂණය

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ඉඩම් විකිණීම තුළින් සංස්ථාව ලබාගත් අත්තිකාරම් මුදල් රු. මිලියන 493.13 ක් වූ අතර ඉන් රු. මිලියන 489.80 ක් වර්ෂය 5 ට වඩා වැඩි කාලයක සිට නිරවුල් නොවී තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

අදහස් දක්වා නැත

නිර්දේශය

සංස්ථාව ලබාගත් අත්තිකාරම් මුදල් කාලීනව පියවිය යුතුය.

(ආ) වේරස් ගඟ ව්‍යාපෘතිය යටතේ සංස්ථාව සිදු කළ යුතු කාර්යයන් වෙනුවෙන් වැඩ පූර්ව අත්තිකාරම් ලෙස රු. මිලියන 5.96 ක් ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සමාගමට ලබා දී වර්ෂ 4 කට වඩා වැඩි කාලයක් ගතවී තිබුණද සමාගම ඉදිරිපත් කළ බිල්පත් වලට ගෙවීම් කිරීමේදී එම මුදල් අඩු කර ගැනීමට හෝ එම මුදල ආපසු ලබා ගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.

2021 වර්ෂය තුළ අදාළ නිරවුල් කිරීම් කිරීමට කටයුතු වැඩ පූර්ව අත්තිකාරම් කාලීනව නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ 139 (5)	මුදල් ගෙවීමට පෙර ආදායකයාගේ අනන්‍යතාවය නිවැරදිව තහවුරු කර ගැනීමකින් තොරව සංස්ථාව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී විදේශ නීති ආයතනයකට කරන ලද ගෙවීම්, බාහිර පුද්ගලයකුගේ ගිණුමකට බැර වීම හේතුවෙන් සංස්ථාවට සිදු වූ අලාභය රු. මිලියන 4.11 ක් විය.	2019 ජූනි 26 දින පැවැති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේදී මේ පිළිබඳව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය දැනුවත් කල අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ උපදෙස් පරිදි , 2019.06.25 දින අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට පැමිණිලි කරන ලදී.	මුදල් රෙගුලාසි අනුව මුදල් ගෙවීමට පෙර ආදායකයාගේ අනන්‍යතාව තහවුරු කර ගත යුතුය.
(ආ) අංක අමප/19/1643/116/165 හා 2019 ජූලි 03 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය	රොන්මඩ ඉවත් කිරීම මගින් බේරේ වැව පිරිසිදු කිරීම සඳහා වූ ව්‍යාපෘතියේ යන්ත්‍ර 03 ක් මිලදී ගැනීමට අමාත්‍ය මණ්ඩලය අනුමත කරන ලද ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු. මිලියන 283.50 ක් වුවද එම අනුමත ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයට වඩා රු. මිලියන 120.49 ක් වැඩියෙන් සංස්ථාව එම යන්ත්‍ර මිලදී ගැනීමට කටයුතු කර තිබුණි.	අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමත කරන ලද ඇස්තමේන්තු පිරිවැයට වඩා වැඩියෙන් සංස්ථාව මෙම යන්ත්‍ර මිලදී ගැනීමට කටයුතු කර තිබූ බවට වන නිරීක්ෂණය හා එකඟ වෙමි.	අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ක්‍රියා කළ යුතුය.
(ඇ) 2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පිරිඩී/ 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ (i) 2.2.2 වගන්තිය	සංස්ථාව සතු ඉඩමේ උප - කල් බදු ලබාදීමේදී උප කල් බදු ගාස්තු අය කිරීමට යොදාගන්නා ක්‍රමවේදයට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණි.	අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය අනුව උප කල් බදු ලබා දීමේදී ගාස්තු අයකරනු ලැබේ.	චක්‍රලේඛන විධි විධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය

(ii) 8.1.4 වගන්තිය	<p>වක්‍රලේඛයේ විධි විධානවලට පටහැනිව සංස්ථාව සිය පරිපාලිත සමාගම වෙත මුහුදු වැලි පැකට් කර විකිණීමේ ව්‍යාපෘතියක් වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට රු. මිලියන 200 ක ණය මුදලක් ලබා දී තිබුණු අතර මෙම ණය මුදල නැවත ගෙවීමට පරිපාලිත සමාගමට ඇති හැකියාව පිළිබඳවද සංස්ථාව ඇගයීමට කලක් කර නොතිබුණි. තවද සංස්ථා පනතේ විධි විධාන ප්‍රකාරව සංස්ථාවට වෙනත් පාර්ශවයකට ණය ලබා දීමට ප්‍රතිපාදන ද නොතිබුණි.</p>	<p>පරිපාලිත සමාගමේ පැවැත්ම උදෙසා අවශ්‍ය මූල්‍ය පහසුකම් ලබා දීමට සංස්ථා පනතේ බාධාවක් නොමැත</p>	<p>වක්‍රලේඛන විධි විධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය</p>
(iii) 8.2.2 වගන්තිය	<p>මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාවය ලබා ගැනීමෙන් තොරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත ස්ථාවර හා කෙටි කාලීන තැන්පත් වල රු. මිලියන 2,981.47 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි.</p>	<p>ඉදිරියේදී මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟතාව ලබා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.</p>	<p>වක්‍රලේඛන විධි විධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය</p>
(ඇ) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය			
(i) 3.8 වගන්තිය	<p>ජාතික තරඟකාරී මිල ක්‍රමය (NCB) යටතේ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කිරීමේදී අවම වශයෙන් ලංසු කාලය දින 14 ක් 21 ක් අතර විවෘතව තැබිය යුතු වුවත්, සංස්ථාව සමාලෝචිත වර්ෂයේ සිදු කළ රු. මිලියන 35.70 වටිනා (වැට් බදු රහිත) කොන්ත්‍රාත් ප්‍රසම්පාදන කටයුතු 02 ක් සඳහා ලංසු ඉදිරිපත් කිරීමට දින 07 ක් පමණක් ලංසු කරුවන්ට ලබාදී තිබුණි.</p>	<p>ඉදිරියේදී තරඟකාරී ලෙස ලංසුකරුවන් වැඩිදෙනෙකුට ලංසුපත් ඉදිරිපත් කිරීමට හැකිවන ලෙස නියමිත දින ගණනකට අනුව, ලංසුපත් කැඳවීමට කටයුතු කරන ලෙස අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් දෙන ලදී.</p>	<p>රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධි විධාන වලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.</p>
(ii) 5.3.19 (ආ) වගන්තිය	<p>ලංසු කරුවන්ට තිබිය යුතු පශ්චාත් සුදුසුකම් නිර්ණායක (Post Qualification criteria) පැහැදිලිව ලංසු ලියවිල් වල ඇතුළත් කළ යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංස්ථාව රු.මිලියන 244.70 ක් වටිනා Cutter Section Dredger යන්ත්‍රයක් මිලට ගැනීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදනයේදී, ලංසු</p>	<p>අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කිරීමකින් තොරව මෙම ප්‍රසම්පාදනය ප්‍රදානය කිරීම සම්බන්ධයෙන් අපාරධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පැවැත්වෙන පරීක්ෂණයට අමතරව තවත් ස්වාධීන කමිටුවකින් පරීක්ෂණයක් සිදුකරමින් පවතී.</p>	<p>රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධි විධාන වලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

ලියවිලිවල ඇතුළත් සැපයුම්කරුට තිබිය යුතු පශ්චාත් සුදුසුකම්, ප්‍රසම්පාදන කමිටුවේ අනුමැතියකින්ද තොරව නැවත සංශෝධනය කර තිබුණි. එමෙන්ම ප්‍රසම්පාදන කමිටුව සඳහන් කර ඇති අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කිරීමකින් තොරව සංස්ථාව මෙම ප්‍රසම්පාදනය ප්‍රදානය කරද තිබුණි.

(ඉ) 2006 අංක 35 දරණ සංස්ථා පනතේ

(i) 2 වගන්තිය

ජල ගැලීම් පාලනයට ප්‍රධාන වශයෙන් දායකවන සහ ඉහළ ජෛව විවිධත්වයකින් සමන්විත මුතුරාජවෙල අභය භූමියට ආසන්නව පිහිටි ජා ඇල, දැලතුර “සුහද” මාවතේ පිහිටි හෙක්ටයාර 6 ක පමණ පහත් බිම් ප්‍රදේශය ගොඩ කර තිබුණි.

අදහස් දක්වා නැත

සංස්ථාවේ බලතල අනුව අනවසර ගොඩකිරීම් වැළැක්වීමට පියවර ගත යුතුය.

(ii) 4 (අ) වගන්තිය

පනතේ අංක 3 හා 4 වගන්ති අනුව සංස්ථාව සතු ඉඩම් විකිණීමේදී ඒ සඳහා කර්මාන්ත, පළාත් පාලන අමාත්‍ය වරුන්ගේ නිර්දේශය ලබාගත යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගම විකුණන ලද රු. මිලියන 272.62 ක් වටිනා ඉඩමක් වෙනුවෙන් එලෙස නිර්දේශ ලබාගෙන නොතිබුණි.

රුපියල් මිලියන 272.62 ක මුදලකට ලංකා බැංකු තෙල් පර්යන්ත සමාගම වෙත මෙම ඉඩම් කොටස විකිණීමක් යටතේ බැහැර කිරීම සඳහා එවකට පැවති ලේකම්වරුන්ගේ කමිටුවේ අනුමැතිය හා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත.

පනතේ විධි විධාන අනුව අදාළ අමාත්‍යවරුන්ගේ නිර්දේශ ලබාගත යුතුය.

(ඊ) 2010 ජූලි 14 දිනැති අංක 1662/17 දරණ ගැසට් නිවේදනය

බස්නාහිර පළාත තුළ පිහිටි ඇල මාර්ගවල රක්ෂිත ඉඩම් (Reservation) ආරක්ෂා කිරීමට පියවර ගත යුතු වුවද 2010 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා එම රක්ෂිත ඉඩම් හඳුනාගැනීමට හෝ රක්ෂිත ඉඩම්වල පදිංචි අනවසර පදිංචි කරුවන් ඉවත් කිරීමට සාධනීය පියවර ගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.

අදහස් දක්වා නැත

ගැසට් නිවේදනය අනුව අනවසර පදිංචිකරුවන් ඉවත් කිරීමට එලදායි යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වාදිය යුතුය.

(උ)	2018 පෙබරවාරි 15 දිනැති අංක 01/2018 දරන වෙළඳ හා ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති වක්‍රලේඛයේ 9.6 වගන්තිය,	රාජ්‍ය නිලධාරීන් හට තමන් දරන තනතුරු අනුව සහනදායී බලපත්‍ර යටතේ මෝටර් රථ මිලට ගැනීම සඳහා ලබාගත් ණය මුදල්වල පොළියෙන්, 2/3 ක කොටසක්ද වක්‍රලේඛ නියමයන්ට පටහැනිව නැවත ප්‍රතිපූර්ණය කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාව එසේ ප්‍රතිපූර්ණය කර තිබුණු පොලිය රු.616,228 ක් විය.	අදහස් දක්වා නැත.	වක්‍රලේඛ විධි විධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
-----	---	---	------------------	---

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී සමුහයේ හා සංස්ථාවේ බදුපෙර ලාභය පිළිවෙලින් රු.මිලියන 755.73 ක් හා රු.මිලියන 752.60 ක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ බදු පෙර ලාභය පිළිවෙලින් රු.මිලියන 1,683.74 ක් හා රු.මිලියන 1,620.29 ක් විය. ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමුහයේ හා සංස්ථාවේ බදුපෙර ලාභයෙහි පිළිවෙලින් රු.මිලියන 928.01 ක හා රු.මිලියන 867.69 ක පිරිහීමක් පෙන්නුම් කෙරුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වැලි විකුණුම් ආදායම රු. මිලියන 803 කින් සහ කසළ කළමනාකරණ අංශයෙහි ආදායම රු. මිලියන 282 කින් පහළ යාම මෙම බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයේ පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

- (අ) 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ සෘජු වියදම් රු. මිලියන 2224 සිට රු. මිලියන 4715 දක්වා වර්ෂ හතරක කාලයක් තුළ සියයට 112 කින් වර්ධනය වී තිබුණි.
- (ආ) ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මූල්‍ය වියදම රු. මිලියන 435.46 සිට රු. මිලියන 592.91 දක්වා සියයට 36 ඉහළ ගොස් තිබුණු අතර මූල්‍ය ආදායම සියයට 12 කින් අඩුවී තිබුණි.
- (ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංස්ථාවේ සමස්ථ ආදායමෙන් සියයට 70 ක් හෙවත් රු. මිලියන 6318.01 ක් මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් හා රු. මිලියන 2786.14 ක් රජයේ ප්‍රදාන ලෙස ලැබී තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

- (අ) ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය සියයට 12 කින් පිරිහී තිබුණු අතර මෙම තත්ත්වයට මුහුදු වැලි ආදායම පහළ යාම සහ මූල්‍ය පිරිවැය ඉහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ජංගම වගකීම, මුළු වත්කම් වල හා හිමිකම් වල ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින් සියයට 40 ක් හා සියයට 105ක ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 හඳුනාගත් පාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) නිසි ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් තොරව සංස්ථාව විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු බේරේ වැව බෝට්ටු සේවාව මගින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට රු. මිලියන 3.48 ක අලාභයක් ලබා තිබුණි. මේ සඳහා පිරිවැය රු. මිලියන 40 ක නව බෝට්ටුවක් මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා යොදවා තිබූ අතර ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් සංස්ථාව දරන ලද මුළු පිරිවැය රු. මිලියන 41.02 ක් විය.</p>	<p>පාස්කු බෝම්බ ප්‍රහාරයද පැතිර යන කොරෝනා වසංගත තත්වය යන කරුණු හේතුකොට ගෙන මෙම කටයුතු වලට බාධා පැමිණ ඇත.</p>	<p>ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමට ප්‍රථම ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදු කළ යුතුය</p>
<p>(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාව සතු මුතුරාජවෙල පිහිටි අක්කර 04 ක පමණ ඉඩමක් පෞද්ගලික සමාගමකට උප - කල්බදු දීමේදී (Sub lease) අයකළ යුතු උපකල්බදු ගාස්තුව වූ රු.මිලියන 56.60 ක් රු. මිලියන 2 ක් ලෙස ගණනය කර අයකිරීම හේතුවෙන් සංස්ථාවට සිදු වූ පාඩුව රු. මිලියන 54.60 ක් විය. තවද මේ සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමටද සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය අනුව මුල් බදු ගිවිසුමට ඇතුළත් අදාළ බද්ධ තෙවන පාර්ශවයකට පැවරීමේදී ඒ ආකාරයෙන් කටයුතු කළ යුතු වුවත් මෙහිදී එවැනි පැවැරීමක් සිදුව නොමැති අතර මුල් බදු ගිවිසුම එලෙසම පවතී.</p>	<p>සංස්ථාව ක්‍රියාත්මක කරන උප කල් බදු ක්‍රමවේදය යටතේ ගණනය කළ බද්ද අයකර ගත යුතුය.</p>

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාව සතු මුතුරාජවෙල පිහිටි අක්කර 02 පමණ ඉඩමක් රාජ්‍ය සමාගමකට රු. මිලියන 272.62 කට විකිණීමේදී ඉඩමේ වර්තමාන තක්සේරුව ලබානොගෙන 2017 වර්ෂයේ වෙනත් ඉඩමක් බදුපදනම මත ලබා දීමේදී යොදාගත් තක්සේරුව පදනම් කරගෙන ඉඩම විකිණීමෙන් සංස්ථාවට සිදු වූ පාඩුව රු. මිලියන 12.10 ක් පමණ විය. එමෙන්ම මෙම ඉඩම “විකුණම් පදනම මත” බැහැර කළද, “බදු පදනම මත” ඉඩම් බැහැර කිරීමේදී පාදක කරගන්නා තක්සේරුවක් මත ඉඩම විකිණීම විගණනයේදී ප්‍රශ්නකාරී විය.</p>	<p>නැවත තක්සේරුවක් ලබාගැනීම සඳහා අධික කාලයක් ගතවන බැවින් එකී තක්සේරුව මත අදාළ ඉඩම් කොටස ලබාදීමට සංස්ථා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් තීරණය කර ඇත.</p>	<p>ඉඩම් බැහැර කිරීමේදී ඉඩමේ වර්ථමාන තක්සේරුව ලබා ගත යුතු අතර බැහැර කිරීමට අදාළ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) මුහුදු වැලි තොගවල යළි ඇනවුම් මට්ටම් තීරණය කර තොග පාලනයන් නොකිරීම නිසා වැලි තොග හිඟ වූ අවස්ථාවල අවශ්‍ය මුහුදු වැලි ලබා ගැනීමට මුතුරාජවෙල ප්‍රදේශයේ ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය වෙත සංස්ථාව විකුණන ලද ඉඩමකින් රු.මිලියන 351.3 ක වැලි කපා ඉවත් කර තිබුණු නමුත් වර්ෂ 5 කටත් අධික කාලයක සිට එය නැවත පිරවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේම මෙලෙස සංස්ථාව විසින් වැලි ඉවත් කර ගැනීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට නැවත පිරවිය යුතු බිම් ප්‍රමාණය සෘණ මීටර් 1,034,846 ක් විය.</p>	<p>ඇති වූ වැලි හිඟයට පිළියමක් ලෙස මෙලෙස වැලි ලබා ගෙන ඇති අතර ඒවා නැවත පිරවීමට කටයුතු කරනු ලබයි.</p>	<p>මුහුදු වැලි තොග කළමනාකරනය ඵලදායීව සිදුකළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාව විසින් වෙළඳපලේ පැවති රු. මිලියන 1,453 ක් වටිනා ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත් 07 ක් සඳහා පමණක් තරගකාරී ලෙස ලංසු ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කිසිදු කොන්ත්‍රාත්වක් සංස්ථාව වෙත හිමිකර ගැනීමට අපොහොසත්ව තිබුණි. සංස්ථාව ලංසු සඳහා ඉදිරිපත් කරන මිල ගණන් වෙළඳපල වල පවතින මිල ගණන්වලට වඩා ඉහළ අගයක පැවතීම මෙයට සෘජුව බලපා තිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නැත.</p>	<p>සංස්ථාව තරගකාරී ලෙස වෙළඳපල කොටස වැඩි කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් පියවර ගත යුතුය.</p>

(ඇ) වර්තමානයේ සිදුවන අනවසර ඉඩම් ගොඩකිරීම් වලක්වාලීමට සංස්ථා පනතේ පවතින විධිවිධාන ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් එම වගන්ති නිවැරදි කර පනත සංශෝධනය සඳහා 2012 වර්ෂයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් පනත සංශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. එමෙන්ම පනතේ පවතින මෙවැනි අඩුපාඩු මත අනවසර ඉඩම් ගොඩකිරීම් සම්බන්ධව සංස්ථාවට ලැබෙන පැමිණිලි වෙනුවෙන් ප්‍රමාණවත් පියවරයන් ගෙන නොතිබුණු අතර සංස්ථාව පවරන ලද බොහොමයක් නඩුවලට ලැබුණු නඩු තීන්දුවලින් සංස්ථාවට අවාසි සහගත තත්ත්වයක්ද උද්ගතව තිබුණි.

සංශෝධිත සංස්ථා පනත සඳහා කැබිනට් අනුමැතිය ලැබී ඇත. පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.

සංස්ථා පනත සංශෝධනය කර එහි ප්‍රතිලාභ සංස්ථා අරමුණු ඉටු කිරීමට යොදා ගත යුතුය.

3.3 කාර්යය සාධනය

විගණන නිරීක්ෂණය

කැලණිය, බියගම, වත්තල සහ පැලියගොඩ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ තුළ සිදුවන ජල ගැලීම් වලදී එම ප්‍රදේශවල පදිංචි ජනතාවට සහ කර්මාන්තශාලාවලට සිදුවන හානි අවම කිරීමේ අරමුණින් 2016 වර්ෂයේදී ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු.මිලියන 3,000 ක් යටතේ ප්‍රදේශයේ ඇති මුදුන් ඇළ සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සංස්ථාව විසින් ආරම්භ කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට එහි මූල්‍ය ප්‍රගතිය සහ භෞතික ප්‍රගතිය පිළිවෙලින් සියයට 43 ක් 56 ක් විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට රු. මිලියන 1,456 ක් භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදනවලින් වැයකර තිබුණු නමුත් 2021 වර්ෂය සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතියට අයවැය මගින් මුදල් වෙන් කර නොතිබුණි. එම නිසා ඉදිරියේදී අදාළ අරමුණු ඉටුකර ගැනීමෙන් තොරව මෙම ව්‍යාපෘතිය අත් හිටුවීමට සිදුවිය හැකි බව වැඩි දුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

අදහස් දක්වා නැත

නිර්දේශය

සංස්ථාව ක්‍රියාත්මක කරන ව්‍යාපෘති එලදායිව කළමනාකරණය කළ යුතුය.

3.4 මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 1996 වර්ෂයේදී අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් අනුව මහ කොළඹ ගුවනුපාලනය සහ පාරිසරික වැඩිදියුණු කිරීම් ව්‍යාපෘතිය මෙහෙයවීම යටතේ පාර්ලිමේන්තු සංකීර්ණයට බටහිර මායිමේ පිහිටි අක්කර 1000 ක පමණ වූ පහත් බිම් ප්‍රදේශ ජල රැඳවුම් ප්‍රදේශ ලෙස ආරක්ෂා කර ගැනීමට සහ පාලනය කිරීමට ඒ පිළිබඳ විශේෂඥ ආයතනය වන ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවට පවරා තිබුණි. එසේ පැවරුණු ඉඩම් වල අනවසර පදිංචිවීම් හා අනවසර ගොඩකිරීම් ඉවත් කිරීමේ සම්පූර්ණ වගකීම (Sole Responsibility) සංස්ථාවට පැවරී තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට ඉන් ඉඩම් අක්කර 63 ක් පමණ අනවසර පදිංචි කරුවන් විසින් අත්කරගෙන තිබීම හා තවත් අක්කර 82 ක් සංස්ථාව විසින් අවසතු කරනය (Divesting) කර තිබීම හේතුවෙන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් සංස්ථාවෙන් අපේක්ෂා කරන ලද කාර්යය ඉටුකිරීමට සංස්ථාව අපොහොසත්ව තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. එසේම සංස්ථාව විසින් ඉකුත් වර්ෂය අවසානයට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 05 කට අදාලව ජල රැඳවුම් ප්‍රදේශ තුළ සිදුකර ඇති අනවසර ඉදිකිරීම් සහ ගොඩකිරීම් 1324 ක් හඳුනාගෙන තිබුණු නමුත් එම හඳුනාගත් අනවසර ඉදිකිරීම් ඉවත් කිරීමට සංස්ථාව අපොහොසත්ව තිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නැත.</p>	<p>අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් මත සංස්ථාවට පැවරුණු ඉඩම් ආරක්ෂා කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් පියවර ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) සංස්ථාව විසින් ලංකාවේ පළාත් 6 ක පහත්, වගුරු, මුඩු හෝ ගොහොරු ඉඩම් වල මායිම් ගැසට් කර තිබුණද එම ඉඩම් ප්‍රදේශ වල අනවසර ගොඩකිරීම්, අනවසර පදිංචිවීම් හඳුනාගැනීමට ක්‍රමවේදයක් සකස් කර නොතිබුණු අතර එම තත්වයන් පරීක්ෂා කිරීම වෙනුවෙන් නිලධාරීන්ද අනුයුක්ත කර නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් අනාගතයේදී විවිධ සමාජයීය හා පාරිසරික ගැටළු වලට සංස්ථාවට සෘජුව මුහුණ දීමට සිදු නොවේ යැයි විගණනයේදී බැහැරකළ නොහැකි විය.</p>	<p>ලැබෙන පැමිණිලි මත සිදු කරනු ලබන ස්ථාන පරීක්ෂා කිරීම් හැර, අනවසර ගොඩකිරීම්/ ඉදිකිරීම් හා පදිංචි වීම් හඳුනා ගැනීමට නිසි ක්‍රමවේදයක් නොතිබූ බවට වන නිරීක්ෂණය හා එකඟ වෙමි.</p>	<p>සංස්ථාව ගැසට් කරන ලද පළාත්වල අනවසර ගොඩකිරීම් / පදිංචිවීම් හඳුනා ගැනීමට නිසි ක්‍රමවේදයක් කඩිනමින් හඳුන්වාදිය යුතුය.</p>

(ඇ) වේරස් ගඟ වැසි ජල අපවහන හා පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කර වසර 06 කට අධික කාලයක් ගතවී තිබුණද එහි ප්‍රගතිය ඉතා පහල මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය මගින් බලපෑමට ලක්වූ නිවාස ලාභීන්ගේ නිවාස නැවත තනාගැනීමට නොහැකිව වර්ෂ කිහිපයක සිට අසරණභාවයට පත්ව තිබුණි. එමෙන්ම ඇල මාර්ගයට මායිම් වුවද පවරානොගත් ඉඩම් කැබලි වල පිහිටි ඇතැම් නිවාස ඇල මාර්ගයේ සංවර්ධන කටයුතු හේතුවෙන් ගිලා බැස ඇති බව වැඩි දුරටත් නිරීක්ෂණය විය.	ව්‍යාපෘතියේ අත්කරගැනීමේ ප්‍රගතිය සමාලෝචිත වසර වන විට වසර 6ක් පමණ ගතවී ඇති අතර විවිධ වූ හේතූන් මත ව්‍යාපෘතිය ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රමාදවීම් සිදුවී ඇති බව හඳුනාගෙන ඇත.	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනමින් අවසන් කර බලපෑමට ලක්වන්නන්ට සහනයක් සැලසිය යුතුය.
(ඈ) 2013 අගෝස්තු 30 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් මත වේරස්ගඟ වැසි ජලය අපවහන හා පරිසරය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රු.මිලියන 14,227 ක ණය මුදලක් මහා භාණ්ඩාගාර ඇපකරයක් මත ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව මගින් සංස්ථාව වෙත ලබා දී තිබුණි. ඒ අනුව සංස්ථාව විසින් 2014 ජූලි 14 දින වසර 14 ½ කින් ණය මුදල ආපසු ගෙවීමේ එකඟතාව මත ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව සමඟ ණය ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණි. එසේ වුවත් 2017 දෙසැම්බර් 07 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි රු. මිලියන 14,227 ක් සඳහා එකඟ වූ ණය ගිවිසුම අහෝසි කර එදිනට ලබාගත් ණය මුදල වන රු. මිලියන 2,550 වෙනුවෙන් නව ණය ගිවිසුම එළඹීමට සහ අදාළ ණය වාරික හා පොලී ගෙවීමට අවශ්‍ය මුදල් හා ව්‍යාපෘතිය අඛණ්ඩව කර ගෙන යාම සඳහා වන වියදම වාර්ෂික අයවැය මගින් ප්‍රතිපාදනය කරීමටද යෝජනා වී තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය 2018 ඔක්තෝබර් 24 දින නිමකිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණ ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වනවිට වසර 06 කට අධික කාලයක් ගත වීමෙන් පසුවද ලභා කරගෙන තිබුණු තත්‍ය භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 60 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් විය. එසේ වුවත් ව්‍යාපෘතියේ අසාමාන්‍ය කාල ප්‍රමාදයක් වලක්වා ගෙන කෙටි කාලයක් තුළ ව්‍යාපෘතිය නිම කළ හැකි නව වැඩ පිළිවෙලක් කළමනාකරණය විසින් හඳුන්වාදීම නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ව්‍යාපෘතිය විසින් මාස 03 ක් මාස 06 ක් වැනි කෙටි කාලයක් තුළ වැඩ අවසන් කළ යුතු කොන්ත්‍රාත් වැඩ 18 ක් පැකේජ වශයෙන් උපකොන්ත්‍රාත් කරුවන්ට ලබාදී තිබුණු අතර ඒ සඳහා ලබා දී තිබූ සවලීකරණ (Mobilization) අත්තිකාරම්වලින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට නොපියවූ	ව්‍යාපෘතියේ වැඩකටයුතු සඳහා මූල්‍යමය ප්‍රතිපාදන ලැබීමේ ඇති වූ ප්‍රමාදයන් ද සාමාජීය වශයෙන් විවිධ අවස්ථාවන් හි එල්ල වන බලපෑම් ද යම් යම් අවස්ථාවන් වලදී ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රමාදවීම් වලට බලපාන ලදී.	ව්‍යාපෘති කටයුතු කාල රාමුව තුළ ඉටුකර මහජනතාවට එහි ප්‍රතිලාභ ලභා කර ගත යුතුය.

අත්තිකාරම් ශේෂය රු.මිලියන 89.17 ක් විය. මෙයින් ප්‍රමාද කාලය වසර ඉක්මවූ නොපියවූ අත්තිකාරම් ශේෂය රු.මිලියන 52.16 ක් විය.

3.5 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය

සංස්ථාව ඉකුත් වර්ෂයේදී රු. මිලියන 41 වටිනා Long Aram Excavator යන්ත්‍ර 02 ක් මිලදී ගෙන තිබූ අතර සැපයුම්කරු සංස්ථාව අපේක්ෂා කළ තාක්ෂණික පිරිවිතරවල (Technical Specification) සඳහන් Long Aram Excavator වෙනුවට Short Aram Excavator යන්ත්‍රවලට Long Aram කොටස් සවිකර සාවද්‍ය ලෙස සංස්ථාවට ලබාදී තිබුණු අතර එසේ තිබියදී භාණ්ඩ භාරගෙන සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෙවීම් සිදුකර ද තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

මෙලෙස Long Arm Excavator වෙනුවට Short Arm Excavator යන්ත්‍රවලට Long Arm කොටස් සවිකර සාවද්‍ය ලෙස සංස්ථාවට ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් හා එම යන්ත්‍ර අපේක්ෂිත ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් සේවයේ යෙදවිය නොහැකි බවට මා වෙත වාර්තා වීමෙන් පසු ඒ සම්බන්ධයෙන් විමර්ශනය කිරීම සඳහා අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමුකර ඇත.

නිර්දේශය

වගකිව යුතු නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය පියවර ගත යුතුය

3.6 සම්බන්ධිත පාර්ශව ගණුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට මුහුදු වැලි සෝදා පැකට් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් පරිපාලිත සමාගම රු. මිලියන 404.40 ක් වැය කර තිබුණු අතර මේ සඳහා සංස්ථාවෙන් රු.මිලියන 200 ක් සියයට 12 ණයක් ලෙසද රු. මිලියන 109 ක් අත්තිකාරම් ලෙස ද ලබාදී තිබුණු අතර ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් කටයුතු වෙනුවෙන් සංස්ථාවට තවදුරටත් අයවිය යුතු මුදල රු. මිලියන 170.21 ක් විය. එබැවින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සංස්ථාවට සමාගමෙන් අයවිය යුතු මුළු මුදල රු.මිලියන 479.21 ක් වූ අතර ඉන් කිසිදු මුදලක් ගෙවීමේ මූල්‍ය ශක්‍යතාවක් සමාගමට නොවුණි. එමෙන්ම මුහුදු වැලි පැකට් සඳහා වෙළඳපළ ඉල්ලුමක් ජනිත නොවීම මත මෙම ව්‍යාපෘතිය සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී අත්හිටුවා තිබුණු අතර ඉදිරියේදී මෙම ණය මුදල් අයකර ගැනීමේ අවධානමක් සංස්ථාවට පවතින බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට ඇති වී ඇති අහිතකර තත්වයන් සම්බන්ධයෙන් සංස්ථාවේ සහ සමාගමේ වර්ථමාන පාලනාධිකාරිය විසින් සමාලෝචනය කර ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබේ.

නිර්දේශය

නව ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීමට ප්‍රථම එම ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකළ යුතුය.

3.7 නිෂ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සංස්ථාව විසින් මූලික ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් තොරව මාදින්නාගොඩ අතුරු ප්‍රවේශ මාර්ගයක් ඉදිකිරීම සඳහා ඉකුත් වර්ෂය අවසාන වන විට රු.මිලියන 112 ක් වැය කර තිබුණද ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීමෙන් පසුව ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ ගැටළුකාරී තත්ත්වයන් මත ඉදිකිරීම් නවතා තිබුණි. මෙම නිසා ව්‍යාපෘතිය සඳහා දරන ලද උකත් වියදම නිෂ්කාර්ය වියදමක් වී තිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත.	නව ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීමට ප්‍රථම එම ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදුකළ යුතුය.
(ආ) සංස්ථාව විසින් ඉකුත් වර්ෂයේදී රු.මිලියන 89.87 වියදම් කර ඉදිකරන ලද මුතුරාජවෙල කොම්පෝස්ට් ව්‍යාපෘතියට අයත් ගොඩනැගිල්ලක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් භාවිතයට නොගෙන උන උපයෝජිතව තිබුණි.	අදහස් දක්වා නැත.	සංස්ථාවේ වත්කම් ඵලදායීව උපයෝජනය කර ආර්ථික වාසි ලබා ගත යුතුය

3.8 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංස්ථාවේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 1,875 ක් වූ අතර එදිනට තථ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 1,407 ක් වීමෙන් සංස්ථාවේ කාර්ය මණ්ඩලයේ 437 ක පුරප්පාඩු හා අතිරික්ත 31 ක් විය. එමෙන්ම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සංස්ථාවේ පරිපාලිත සමාගම් වන ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සමාගමෙන් හා එල් ආර් ඩී සී සේවා සමාගමෙන් වැටුප් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමේ පදනම මත සංස්ථාවට බඳවාගත් කාර්ය මණ්ඩලය පිළිවෙලින් 102 ක් සහ 800 ක් වූ අතර මෙම කාර්ය මණ්ඩලය වෙනුවෙන් සංස්ථාව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට වැටුප් වශයෙන් ගෙවන ලද වටිනාකම රු.මිලියන 486.86 ක් විය. තවද උකත් සඳහන් කාර්ය මණ්ඩලයට අමතරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාව විසින් සිය වැඩ බිම්වල කටයුතු සඳහා දිනකට රු.750 ක දීමනාවක් යටතේ සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවෙන් සේවකයින් 175 දෙනෙකුගේ සේවයද ලබාගෙන තිබුණි.	2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංස්ථාවේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 1875 කි. එදිනට තථ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 1407 ක් වන අතර, පුරප්පාඩු වූ සංඛ්‍යාව 437 කි. සංස්ථාවේ අතිරික්ත කාර්ය මණ්ඩලය ලෙස 31 දෙනෙකු දක්වා ඇත්තේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයට අයත් නොවන හා 2014/25 රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රෝලනයට අනුව දින 180 ක් සම්පූර්ණ වනවිට සංස්ථාවේ පුහුණුව සඳහා බඳවා ගෙන එම චක්‍රෝලනයට අනුව ස්ථිර වූ සේවක සංඛ්‍යාවකි. මෙම සේවක සංඛ්‍යාවට සේවකයින් 31 දෙනෙකු ඇතුළත් වේ. මෙම අතිරික්ත සේවකයින් සියලු දෙනා අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයට ඇතුළත් කරන ලෙස කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කර ඇත.	අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය මත පුරප්පාඩු පිරවීම සිදු කළ යුතුය

3.9 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට මූල්‍ය ප්‍රකාශනතුළ ඇතුළත් රු. මිලියන 242.14 ක කෙටිගෙන යන වැඩ 07 ක් වර්ෂ 02 ත් වර්ෂ 03 ත් අතර කාලයක සිට පැවැති අතර මෙම ව්‍යාපෘති, කාලීනව අවසන් කිරීමට සංස්ථාව කටයුතු නොකිරීම තුළින් එම ව්‍යාපෘති වලින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ සංස්ථාවට අහිමි වී තිබුණි. එසේම සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංස්ථාව ක්‍රියාත්මක කළ ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත් 07 කින් ලැබූ සම්පූර්ණ අලාභය රු. මිලියන 125.84 ක් වූ අතර සංස්ථාවේ ස්ථිර සේවකයින් අක්‍රියව සිටියදී ශ්‍රමය කුලියට (Manpower Hire) ලබා ගැනීම සහ කොන්ත්‍රාත් කළමණාකරන දුර්වලතා මෙම අලාභදායී තත්ත්වයට සෘජුව හේතු වී තිබුණි.
- (ආ) සංස්ථාව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. මිලියන 520.74 ක් වටිනා කොන්ත්‍රාත් 03 ක් කර ගෙන යාම සඳහා සේවා දායකගෙන් සවලියකරණ අත්තිකාරම් (Mobilization advance) ලබාගෙන නොතිබුණු අතර සේවාදායක සමග විධිමත් ගිවිසුමකට හෝ එළඹ නොතිබුණි. එසේම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට මෙම කොන්ත්‍රාත් වල කළ වැඩ වටිනාකමින් රු.මිලියන 135.95 ක් සේවාදායකගෙන් ලැබිය යුතුව තිබුණු අතර රු.මිලියන 97.82 ක කළ වැඩ ප්‍රමාණයක් සේවාදායක විසින් තවදුරටත් සහතික කළ යුතුව තිබුණි. එමෙන්ම 2020 වර්ෂය අවසාන වන විටත් උක්ත කොන්ත්‍රාත් වෙනුවෙන් සේවාදායකගෙන් සංස්ථාවට රු. මිලියන 98.43 ක් අය විය යුතුව පැවතුණි.

නිරීක්ෂණ හා එකඟ වෙමි.

අදහස් දැක්වා නැත.

කෙටිගෙන යන වැඩ කාලීනව ඉටුකර අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලභාකර ගත යුතුය.

කොන්ත්‍රාත් කළමණාකරනය කටයුතු විධිමත් කළ යුතුය

3.10 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට වැඩ අවසන් කළ යුතු කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.මිලියන 620.72 ක් වූ කොන්ත්‍රාත් 09 ක වැඩ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් අවසන් කර නොතිබුණි. සංස්ථාව කොන්ත්‍රාත් වැඩ නිසි අධීක්ෂණයක් නොකිරීම, උප කොන්ත්‍රාත්කරුගේ අකාර්යක්ෂමතාවයන් මෙයට හේතු වී තිබුණි.</p>	<p>නිරීක්ෂණ හා එකඟ වෙමි</p>	<p>කොන්ත්‍රාත් කටයුතු අධීක්ෂණය වඩා කාර්යක්ෂමව සිදුකළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සංශෝධිත කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු. මිලියන 563.26 ක සේවාදායක ව්‍යාපෘතියක් වූ කිරිමණ්ඩල මාවත යෝජිත ගංවතුර පාලන සහ ජල සම්පත් කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානයේ ඉදිකිරීම් වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට දරා තිබූ පිරිවැය රු. මිලියන 297.63 ක් වූ අතර ලැබූ සම්පූර්ණ අලාභය රු. මිලියන 108.57 ක් විය. සේවාදායක ආයතනය ගෙවීමට එකඟ වූ මිල ගණන් (BOQ Rate) වලට වඩා කළ වැඩ සඳහා සංස්ථාව වියදම් දැරීම මෙම තත්ත්වයට බලපා තිබුණි.</p>	<p>සම්පූර්ණ අලාභයක් ලැබීමට හේතු වූයේ ව්‍යාපෘතිය ප්‍රදානය කිරීමේදී ඉංජිනේරු ඇස්තමේන්තු මිල ගණන් සංස්ථාවේ මිල ගණන් වලට වඩා අඩු වීමය. මේ පිළිබඳ සේවා යෝජක සමඟ සාකච්ඡා කර මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීමට අපේක්ෂා කරයි.</p>	<p>සංස්ථාවේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට ප්‍රථම ප්‍රමාණ පත්‍ර මිල ගණන් පිළිබඳ සේවා යෝජක ආයතනය සමඟ එකඟතාවයකට පැමිණිය යුතුය.</p>

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව හඳුනාගෙන ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත (Projects to be identified) රු. මිලියන 211 ක ව්‍යාපෘති සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් හඳුනාගැනීමට සංස්ථාව අපොහොසත්ව තිබුණි. එමෙන්ම වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත රු. මිලියන 7,473 ක් වටිනා ව්‍යාපෘති 03 ක වැඩ ආරම්භ කර ද නොතිබුණි. තවද ක්‍රියාකාරී සැලැස්මෙහි ඇතුළත් නොවූ ව්‍යාපෘති 04 ක් වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාව දරන ලද වියදම රු. මිලියන 89.32 ක් විය. එමෙන්ම සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව මූලින් සකස් කළ වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට ඇතුළත් නොවූ ව්‍යාපෘතියක් සඳහා රු. මිලියන 553 ක ප්‍රතිපාදන වෙන්කිරීමට ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සංශෝධනය කර ඇති බවද විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

4.2 වාර්ෂික වාර්තා සහාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය

2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීරීඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 6.5.3 ඡේදය පරිදි ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 150 ක් ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සහාගත කළ යුතු වුවද සංස්ථාව විසින් 2018 වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාව 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් පාර්ලිමේන්තුවේ සහාගත කර නොතිබුණි.

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

2019 සැත්තැම්බර් මාසයේදී ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සංශෝධනය කරන ලද අතර ක්‍රියාත්මක කරන ලද සියලුම ව්‍යාපෘති හඳුනාගෙන ඇත.

නිර්දේශය

හඳුනාගත් ව්‍යාපෘති පමණක් ක්‍රියාකාරී සැලසුමට ඇතුළත් කළ යුතු අතර සැලසුමට ඇතුළත් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිරීක්ෂණය හා එකඟ වෙමි. ඉදිරියේදී නියමිත කාල වකවානු තුළ වාර්ෂික වාර්තා සහාගත කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

නිර්දේශය

චක්‍රලේඛ උපදෙස් අනුව වාර්ෂික වාර්තාව සහාගත කළ යුතුය.

4.3 නිරසාර සංවර්ධන අරමුණු

විගණන නිරීක්ෂණය

2017 අගෝස්තු 14 දිනැති අංක එන්පී/එස්පී/එස්ඩීපී/17 දරන ජාතික ප්‍රතිපත්ති හා ආර්ථික කටයුතු අමාත්‍යාංශ ලේකම් විසින් නිකුත් කරන ලද වක්‍රලේඛය හා නිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ වසර 2030 “න්‍යාය පත්‍රය” අනුව සෑම රාජ්‍ය ආයතනයක් විසින්ම කටයුතු කළ යුතුව පවතින අතර සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව සංස්ථාව විසින් තම විෂය පථය යටතට ගැනෙන කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් කෙසේ ක්‍රියාත්මක විය යුතුද යන්න පිළිබඳව දැනුවත් වී නොතිබුණි. එම හේතුවෙන් නිරසාර සංවර්ධනය අරමුණු, ඉලක්ක හා එම ඉලක්ක කරා ළඟා විය යුතු ආකාරය, ඉලක්ක මැන බැලීම සඳහා වන දර්ශකයන් ද, හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිරසාර සංවර්ධනය හා වනජීවී අමාත්‍යාංශය මගින් නිකුත් කර ඇති නිරසාර සංවර්ධන දර්ශක හි ඇතුළත් නිරසාර සංවර්ධන අරමුණු අතුරින් අපගේ සංස්ථාවෙහි විෂය පථයට ගැනෙන කාර්යයන් හඳුනාගෙන ඇති අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි මාස කිහිපය තුළදී අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කිරීමට සැලසුම් කර තිබේ.

නිර්දේශය

වක්‍රලේඛයේ උපදෙස් පරිදි නිරසාර අරමුණු හඳුනාගත යුතුය. .